PROGRAMACIÓN DIDÁCTICA

ESA

ÁMBITO DE SOCIEDADE

MÓDULOS 3 e 4

CURSO 2019-2020

DEPARTAMENTO DE CIENCIAS SOCIAIS, XEOGRAFÍA E HISTORIA

IES POETA AÑÓN

ÍNDICE

Contido

1. O ÁMBITO SOCIAL. INTRODUCIÓN. 3
2. O ÁMBITO SOCIAL E AS COMPETENCIAS BÁSICAS. 4
2.1 CONTRIBUCIÓN DO ÁMBITO Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS BÁSICAS. 4
3. OBXECTIVOS XERAIS 10
4. ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS. 11
4.1 CONCRECIONES METODOLÓXICAS 14
5. CRITERIOS DE AVALIACIÓN 15
6.OBXECTIVOS.CONTIDOS,CRITERIOS AVALIACIÓN,ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE. 17
TERCEIRO E CUARTO MODULOS DO AMBITO SOCIAL 17
7. TEMPORALIZACIÓN. 28
7.1. ORIENTACIONS PARA A PROGRAMACIÓN TEMPORAL. 28
8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN. 31
9.CONTIDOS MÓDULO 3. 39
10. CONTIDOS MÓDULO 4. 41
11. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE. 42
12. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS 43
13. CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN. 45
14. Proba extraordinaria de setembro 46
15. Indicadores de avaliación do proceso de ensino 47
16 .Medidas de atención á diversidade 47
17. Elementos transversais 48
18. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DO PLAN LECTOR. 50
19. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS TICs. 50
-Exposición de traballos por parte do alumnado apoiada en soporte audiovisual e dixital. 51
20. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES DO DEPARTAMENTO. 51
21. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da pda 52

ESA

1. O ÁMBITO SOCIAL. INTRODUCIÓN.

O ámbito social ten como finalidade que o alumnado perciba interprete e describa adecuadamente o mundo actual, para participar á vez que configura valores persoais e cívicos valiosos. integra, polo tanto, tres tipos de aspectos: os que permiten unha comprensión e visión crítica das relacións do home co medio xeográfico, e do home como froito da evolución histórica; os que, cunha raíz profundamente ética, lle facilitan desenvolver unha comprensión das diferenzas e do respecto por elas dentro da sociedade democrática, co fin de preparar as persoas para unha cidadanía activa.

O logro deste fin leva a progresiva adquisición de habilidades para acceder á información e realizar unha elaboración persoal do coñecemento e adoptar criterios válidos para a toma de decisións, desenvolverse con autonomía e iniciativa persoal e relacionarse positivamente cos demais,

A presente programación desenvólvese a partir das diferentes ordes, polas que se regula a educación básica para as persoas adultas e se establece o seu currículo na Comunidade Autónoma de Galicia.

Os contidos das materias incluídas no ámbito oriéntanse a proporcionar unha visión global do mundo e a transmitir un conxunto de valores para que os alumnos e alumnas adopten unha actitude ética e comprometida dentro dunha sociedade plural e solidaria.

Este ámbito recolle así aspectos profundamente arraigados na tradición pedagóxica occidental: a reflexión e o estudo sobre o espazo xeográfico e a historia; o achegamento á arte como elemento fundamental do humanismo; o diálogo e a reflexión como medio para cultivar o mutuo respecto e desenvolver unha auténtica educación moral propia dunha sociedade democrática avanzada.

No presente curso, hai un total de 12 alumnos e alumnas.

Durante o presente curso, a materia será impartida pola **profesora Ana Isabel Díaz** co destino definitivo no centro

2. O ÁMBITO SOCIAL E AS COMPETENCIAS BÁSICAS.

Polo seu carácter integrador, o ámbito social contribúe dun xeito intenso e efectivo ao desenvolvemento de todas as competencias básicas da educación secundaria e non só daquelas (competencia social e cidadá, e competencia cultural e artística)que están natural e directamente relacionadas con el.

Este ámbito integra coñecementos, técnicas e termos propios de diversas ciencias sociais (xeografía,historia, economía, demografía, socioloxía, psicoloxía social, ética) que, en moitos casos, utilizan instrumentos de razoamento e expresión matemáticos,que conducen ao logro da competencia matemática e da competencia no coñecemento e a interacción co mundo físico. Igualmente, unha metodoloxía adecuada na abordaxe deste ámbito debe partir da presentación de problemas reais que afectan aos adultos como cidadáns e como habitantes do planeta Terra,e da aplicación dunha metodoloxía activa para a busca de solucións. Esta presentación contribuirá eficazmente ao logro da competencia para aprender a aprender e da competencia tratamento da información e competencia dixital.

Por outra parte, o diálogo permanente, o debate ordenado, a aclaración de sentimentos e valores, o cultivo do respecto ás diferenzas, que integran outro aspecto fundamental do ámbito social, serán un instrumento eficacísimo para o desenvolvemento da competencia da autonomía e iniciativa persoal.

A linguaxe é o vehículo permanente de acceso, obtención e expresión da información social, polo que toda a actividade desenvolvida neste ámbito conducirá ao desenvolvemento da competencia en comunicación lingüística, especialmente no desenvolvemento das habilidades que se poñen en xogo no diálogo interpersoal.

2.1 CONTRIBUCIÓN DO ÁMBITO Á ADQUISICIÓN DAS COMPETENCIAS BÁSICAS.

O horizonte último da educación secundaria para persoas adultas é o desenvolvemento das competencias básicas. Como é lóxico, o ámbito contribúe dun xeito decisivo ao logro da **COMPETENCIA SOCIAL** mediante:

-O desenvolvemento social do alumno a través do coñecemento da organización e da evolución das sociedades. O estudo da xeografía e da historia resulta fundamental para o desenvolvemento da competencia social e cidadá, xa que facilita a comprensión da realidade social e as relacións dentro dun modelo de sociedade cada vez máis plural.

-O desenvolvemento de sentimentos de pertenza á sociedade en que vive,mediante o estudo dos trazos que a caracterizan.

-O desenvolvemento da empatía, da capacidade de poñerse no lugar do outro, mediante a análise das actividades humanas no presente e no pasado.

-O desenvolvemento da capacidade de diálogo para a análise dos problemas presentes e pasados da sociedade e a súa proxección sobre os problemas reais que deben encarar as persoas na súa propia vida.

-O desenvolvemento de metodoloxías participativas, interactivas e de diálogo, que propicien habilidades para participar na vida cívica, para asumir os valores democráticos e para cumprir os deberes propios.

-O desenvolvemento da capacidade de facer fronte a unha serie de novos desafíos como o coidado do ambiente, a orientación do desenvolvemento tecnocientífico, a responsabilidade polas xeracións futuras, a igualdade entre os sexos, a loita contra novas formas de exclusión social e contra as existentes, que impiden desvincular a competencia social e cidadá do desenvolvemento das demais competencias básicas.

-O desenvolvemento de habilidades para vivir en sociedade e para exercer a cidadanía democrática, ao favorecer o desenvolvemento de destrezas que permiten participar, tomar decisións, elixir a forma axeitada de comportarse en determinadas situacións e responsabilizarse das consecuencias derivadas das decisións adoptadas.

-O reforzo da autonomía, a autoestima e a identidade persoal mediante a aclaración de sentimentos e valores, e o respecto dos demais.

-O desenvolvemento de sentimentos compartidos e non excluíntes, ao aceptar e usar convencións e normas sociais e interiorizar os valores de respecto, cooperación e solidariedade.

-A promoción da identificación da reflexión crítica sobre os valores do contorno ofrecendo como referente ético común os valores que sustentan a Declaración universal dos dereitos humanos, a Constitución española e o Estatuto de autonomía de Galicia.

-O coñecemento dos fundamentos e os modos de organización dos estados e das sociedades democráticos, a evolución histórica dos dereitos humanos, o achegamento á

pluralidade social ou ao carácter da globalización e as implicacións que comporta para os cidadáns.

A COMPETENCIA DE COÑECEMENTO E A INTERACCIÓN CO MUNDO FÍSICO é desenvolvida neste ámbito grazas a:

-A análise do espazo no que se desenvolve a actividade humana, especialmente coa utilización dos procedementos de orientación, localización, observación e interpretación das paisaxes e a súa representación cartográfica.

-Representación de feitos e fenómenos do mundo natural utilizando linguaxes e convencións simbólicas como a escala e signos convencionais.

-A análise e a valoración da acción do home sobre o medio, tanto nos seus aspectos positivos coma na utilización abusiva que facemos del.

-A aprendizaxe de procedementos relacionados co método científico, como a observación, a experimentación, o descubrimento e a reflexión e posterior análise.

-Desenvolvemento do compromiso persoal e da participación responsable en proxectos colectivos e propostas que propicien o respecto e a defensa do patrimonio natural, industrial, histórico-artístico e inmaterial.

A contribución á **COMPETENCIA DA EXPRESIÓN CULTURAL E ARTÍSTICA** é tamén significativa mediante:

-O coñecemento e a valoración do feito artístico, así como o respecto e conservación do patrimonio cultural propio e doutras culturas, a través do desenvolvemento de habilidades perceptivas e de análise.

-A observación, análise e gozo das manifestacións artísticas inseridas na paisaxe, como pontes, edificios civís, camiños, igrexas, pazos.

-A observación, análise e satisfacción ante as obras artísticas relevantes.

-A valoración do patrimonio cultural material e inmaterial, facendo especial fincapé no patrimonio de Galicia.

-A audición de obras musicais e a súa análise e gozo, establecendo a conexión co contexto histórico en que naceron.

A valoración da cultura popular como elemento básico da nosa propia identidade galega nun mundo cada vez máis globalizado e uniformado favorecendo así a nosa propia autoestima e a creación de lazos solidarios na nosa comunidade.

-A consideración da cultura como produción colectiva viva e aberta.

-A valoración e desenvolvemento da liberdade de expresión, tolerancia e achegamento entre as culturas.

-A percepción das artes como unha linguaxe universal que pode acercar culturas e favorecer o entendemento dos pobos.

O ámbito social contribúe tamén ao desenvolvemento da **COMPETENCIA DO TRATAMENTO DA INFORMACIÓN E COMPETENCIA DIXITAL**, mediante**:**

-O uso de técnicas de observación e análise para extraer información directamente da paisaxe.

-O uso de fontes documentais escritas, gráficas e audiovisuais.

-O uso das tecnoloxías da información como fonte de información escrita, icónica e musical.

-O uso da linguaxe cartográfica.

-O uso de programas informáticos adecuados para expresar a información obtida mediante informes, presentacións, etc.

-O uso das TIC como instrumento de comunicación, inclusión e cohesión entre grupos étnica e culturalmente distintos.

A COMPETENCIA EN COMUNICACIÓN LINGÜÍSTICA é favorecida a través de todos os ámbitos de coñecemento, porque a linguaxe é o vehículo imprescindible para a transmisión dos saberes, a súa apropiación e expresión. Pero o ámbito social contribúe a ela de modo significativo mediante:

-O uso dun vocabulario propio e o dominio das habilidades de ler e escribir diferentes tipos de textos, que resultan fundamentais como elementos de información social e histórica.

-A posta en xogo de habilidades para a comunicación verbal en grupo, mediante técnicas de diálogo e discusión, de toma de decisións. Debater en serio esixe exercitarse na escoita, na exposición e a argumentación e para iso é necesario verbalizar os conceptos, facer explícitas as ideas, formar os xuízos e estruturalos de forma coherente.

-O uso dunha linguaxe non discriminatoria pola orixe, xénero ou calquera outra circunstancia.

-A utilización e a comprensión da información oral e escrita, integrándoa nos esquemas previos de coñecemento.

Tamén o ámbito social contribúe á **COMPETENCIA MATEMÁTICA** mediante o uso, para a análise da interacción do home co medio e das relacións económicas, de:

-Operacións aritméticas, porcentaxes, proporcións, nocións estatísticas básicas na descrición e análise dos fenómenos xeográficos, económicos e históricos.

-Uso de escalas numéricas, gráficas e proporcións.

-Coñecemento dalgúns fitos históricos na construción da ciencia matemática: personalidades singulares, grandes descubrimentos.

-Estudo da contribución da ciencia matemática a algúns acontecementos históricos.

A COMPETENCIA PARA APRENDER A APRENDER favorécese desde o ámbito social mediante**:**

-A presentación de problemas reais que nos afectan como cidadáns e a busca de solucións realistas para eles.

-A adquisición da capacidade de aprender de xeito autónomo, desenvolvendo ferramentas que a faciliten e buscando respostas que se correspondan cun coñecemento racional.

-A formalización de técnicas para extraer información directamente da observación da paisaxe e de fontes documentais.

-O desenvolvemento de estratexias que axudan ao grupo a formular problemas, discutilos e alcanzar conclusións.

-Elaboración de valoracións persoais e conclusións razoadas: establecemento de relacións entre feitos diversos, explicación causal dos fenómenos.

Por último, o ámbito social ten unha contribución esencial ao desenvolvemento da **COMPETENCIA PARA A AUTONOMÍA PERSOAL** mediante:

-A aclaración de actitudes e sentimento propios.

-O desenvolvemento da autoestima e da seguridade persoal.

-A aceptación das diferenzas de actitudes e valores e a asunción do propio rol dentro dos grupos a que se pertence.

-Desenvolvemento da toma responsable de decisións relacionadas coa dimensión persoal, social ou profesional.

-Participación activa na xestión dos asuntos públicos.

-Coñecemento de estratexias para a inserción no mundo laboral, información sobre os seus dereitos e aspectos básicos das relacións laborais.

-Elaboración e aplicación de estratexias persoais baseadas na información de carácter xeográfico, histórico ou sociolóxico para resolver situacións problemáticas e conflitivas.

-Participación activa e creativa na xestión e a mellora dos espazos públicos, para defender e protexer o patrimonio cultural, artístico, natural e inmaterial.

3. OBXECTIVOS XERAIS

O ensino deste ámbito terá como finalidade o desenvolvemento das seguintes capacidades:

a. Formar unha imaxe adecuada de si mesmos; das súas características e posibilidades, valorando a súa experiencia, o esforzo e a superación das dificultades.

b. Mostrar actitudes solidarias e tolerantes, valorando as situacións en que se deben realizar proxectos común comúns e rexeitando todo tipo de discriminacións debidas á raza, ao sexo á clase social, ás crenzas e a outras características individuais, sociais e culturais.

c. Analizar os mecanismos e valores que rexen o funcionamento das sociedades, especial os relativos aos dereitos e deberes dos cidadáns, , elaborar xuízos e criterios persoais, co libertade de pensamento e iniciativa.

d. Valorar criticamente as crenzas, , actitudes e valores básicos da nosa tradición e patrimonio e doutros existentes, discernindo a súa validez

e. Desenvolver e consolidar hábitos de estudo e traballo individual e en equipo, como condición necesaria para unha realización eficaz das tarefas de aprendizaxe como medio de desenvolvemento persoal.

f. Desenvolver ou consolidar o espírito emprendedor e a confianza en si mesmo, a participación, o sentido crítico, a iniciativa persoal e a capacidade para aprender a aprender, planificar, tomar decisións e asumir responsabilidades.

g. Comprender e producir mensaxes orais e escritas con propiedade autonomía e creatividade nas linguas galega e castelá e nunha lingua estranxeira utilizándoas para a participación activa e plena na sociedade.

h. Interpretar e producir con propiedade, autonomía e creatividade mensaxes que utilicen códigos artísticos, científicos e técnicos, co fin de enriquecer as súas posibilidades de educación no ámbito cultural e laboral.

i. Obter e seleccionar información utilizando as diferentes fontes en que esta se atopa, incluídas as que proporcionan as tecnoloxías da información e da comunicación, tratala de forma autónoma e crítica, e transmitila de maneira organizada e intelixible.

j. Utilizar estratexias de identificación e resolución de problemas nos diversos campos de coñecemento e de experiencia, mediante procedementos intuitivos e de razoamento lóxico.

k. Analizar os mecanismos básicos que rexen o funcionamento do medio físico, valorar as repercusións que sobre el teñen as actividades humanas e contribuír activamente á súa defensa, conservación e mellora, como elemento determinante da calidade de vida

l. Coñecer e valorar o desenvolvemento científico e tecnolóxico, as súas aplicacións e a incidencia no medio físico e social.

m. Coñecer e apreciar o patrimonio natural e cultural, especialmente o de Galicia, e contribuír activamente á súa conservación e mellora.

n. Entender a diversidade lingüística e cultural como un dereito dos pobos e dos individuos á súa identidade, e desenvolver unha actitude de interese respecto para o exercicio deste dereito, en especial no referente ao uso da lingua galega.

o. Valorar as consecuencias dos actos e decisións persoais na saúde individual e colectiva, e os beneficios que supoñen os hábitos saudables.

p. Combinar a cualificación técnica e profesional adquirida cun comportamento social e coa capacidade de afrontar e solucionar problemas .

4. ORIENTACIÓNS METODOLÓXICAS.

As persoas adultas, cando chegan ao centro educativo, dispoñen dunha gran cantidade de información e de experiencias sobre o mundo que as rodea.

Constantemente reciben información e valoracións sobre a vida en sociedade, a través dos medios de comunicación, dos seus líderes sociais e políticos, da interacción cos seus iguais. Termos como historia, identidade, nación, Estado, constitución, emigración, etc. son manexados constantemente, en moitos casos cunha gran carga emotiva..

O ámbito social, dentro da educación secundaria para persoas adultas, é unmarco privilexiado para a posta en cuestión e discusión de todas esas informacións e saberes, actitudes, experiencias e valores.

As características, as necesidades, os intereses e as motivacións das persoas adultas, á hora de acceder á oferta educativa, difiren das do resto do alumnado.

Se engadimos a isto a amplitude e diversidade das situacións individuais, as diferenzas socioculturais, de condicións laborais, da calidade das experiencias e expectativas académicas e, incluso, o tempo dispoñible para dedicarse ás tarefas educativas, podemos comprender a complexidade dos referentes que debemos considerar á hora de tomar decisións no ámbito da educación para as persoas adultas.

A metodoloxía utilizada nas ensinanzas do ámbito social da educación secundaria para persoas adultas debe ter como horizonte o desenvolvemento de aprendizaxes significativas no alumnado. Unha das características máis relevantes das aprendizaxes significativas é a súa permanencia, porque establece un elevado número de relacións entre o novo coñecemento adquirido e a estrutura cognitiva do alumno. Esta, no caso da persoa adulta, está moi ancorada nunhas experiencias máis ricas e complexas cás dun adolescente. Isto implica que, nas persoas adultas, e moi especialmente no ámbito social, existen máis posibilidades de establecer relacións entre o novo coñecemento e os esquemas mentais que elas posúen.

Os enfoques globalizadores favorecen a motivación e a riqueza dos significados que conforman os esquemas cognitivos. Esta concepción metodolóxica baséase no principio de que toda situación de ensino- aprendizaxe debe partir dunha situación próxima á realidade, neste caso da persoa adulta, e que esta situación debe resultarlle interesante e crearlle a necesidade de formular cuestións e problemas a que lles debe dar resposta. Para isto, cómpre utilizar instrumentos conceptuais e técnicos que proveñan das distintas disciplinas, pero a súa presentación aos alumnos adultos debe vir xustificada desde o achegamento a temas dunha realidade que coñecen, que desexan analizar e comprender, e na cal poidan intervir. En calquera caso, debe recordarse que hoxe en día o máis próximo na experiencia non é necesariamente o que especialmente temos a carón de nós, e que realidades espacialmente distantes nos son familiares pola súa presenza recorrente no cine e nos medios de comunicación audiovisuais.

.O estudo da historia permítelle ao alumno adulto ter unha visión multicausal do proceso histórico, como algo evolutivo que condiciona e determina o presente. É necesario o estudo dos suxeitos históricos silenciados como as mulleres, a clase obreira, os pobres... dándolle o protagonismo que lles corresponde.

Ao mesmo tempo, débese abordar o estudo do noso patrimonio cultural material e inmaterial como un conxunto herdado e construído colectivamente a través do tempo e do espazo. De aí que se entrelacen os planos do patrimonio cultural, histórico, artístico e ambiental, establecendo interaccións mutuas.

O estudo dos fenómenos sociais debe insistir permanentemente na diferenza entre a realidade deses fenómenos e as interpretacións que recibimos deles a través de todo tipo de fontes, favorecendo así o relativismo das interpretacións sociais e o respecto polas posturas diferentes e evitando o maniqueísmo.

Deberase desenvolver unha metodoloxía que compare o inmediato co afastado, o propio co alleo, o máis concreto co máis abstracto, expresando así a importancia que no currículo debe concederse á xeografía, á historia e á cultura de Galicia.

A educación para a cidadanía en persoas adultas debe transmitir e poñer en práctica valores que favorezan a liberdade persoal, a responsabilidade, a cidadanía democrática, a solidariedade, a tolerancia, a igualdade, o respecto e a xustiza, e que axude a superar calquera tipo de discriminación. Deste xeito contribuirán á implicación do alumnado na vida social, como cidadás e cidadáns que posúen a información precisa e sexan conscientes das súas obrigas e responsabilidades.

Neste ámbito débese adquirir un vocabulario conceptual propio e a capacidade para utilizalo e xeneralizalo correctamente. O coñecemento social adquírese a partir das fontes orais, textuais e materiais, da indagación e da utilización e busca da información.

Non debe esquecerse, á hora de introducir contidos metodolóxicos, a importancia de saber interpretar fontes de diversa tipoloxía, a comprensión da multicausalidade e a intencionalidade na interpretación dos procesos, o uso adecuado da información e o manexo da documentación.

Se a motivación é clave en todo proceso de aprendizaxe, na educación das persoas adultas adquire unha relevancia especial. As actividades deberán ter sentido para elas, ser funcionais e vehicular aprendizaxes que poden ser transferidas á práctica no mundo que as rodea, de xeito que lles vexan utilidade patente. Esta é imprescindible para evitar o abandono antes de completar o proceso de aprendizaxe, de aí a importancia de desenvolver, nas persoas adultas, capacidades e habilidades encamiñadas á superación, con éxito, das dificultades con que se poden atopar no seu contorno persoal, sociocultural e laboral, reforzando así a súa autoestima.

A educación das persoas adultas debe favorecer, ademais, os procesos en que estas aprendan a aprender.

É moi importante que, canto antes, se responsabilicen do seu proceso de aprendizaxe. Unha metodoloxía que teña en conta tales aspectos favorecerá, polo tanto, que o alumnado poida

deseñar os seus obxectivos de aprendizaxe, e que identifique as tarefas máis adecuadas para o seu estilo e ritmo de aprendizaxe, contribuíndo á súa superación persoal.

A implicación activa das persoas adultas nos procesos de formación só é posible si se senten partícipes deles, é dicir, se están implicadas en todo o proceso educativo. Así, o papel fundamental do profesorado consiste principalmente en facilitar o proceso de ensinanza aprendizaxe máis que en transmitir coñecementos. Isto constitúe un dos principios básicos da educación das persoas adultas.

Para poder implicarse e participar no seu proceso educativo, as persoas adultas deberán coñecer a intención da educación, os contidos, a metodoloxía, os criterios de avaliación e a organización das ensinanzas e realizar a análise deste proceso, que se verá enriquecido coas súas achegas. Estas deberán ser acordadas entre os membros do grupo e o profesorado, de xeito que, ao longo do seu desenvolvemento, se tomen as decisións oportunas sobre o tipo de soporte pedagóxico máis adaptado á súa realidade e se facilite, por unha banda, a consolidación do grupo como tal, a través do debate, da discusión dirixida, da negociación, etc. e, pola outra, a configuración doutras estratexias que posibilitan que cada centro teña un estilo dinámico propio e diferencial.

Toda proposta metodolóxica debe considerar que a educación é un proceso social polo que se lle transmite ao alumnado unha determinada cultura, xa que todas as sociedades transmiten explicitamente, mediante a educación, os seus costumes e modos de pensamento. Pero debido aos continuos e rápidos cambios sociais, científicos e tecnolóxicos da sociedade de principios do século XXI, a sociedade en que vivimos desenvólvese nun contexto multicultural; de aí a necesidade de que a educación das persoas adultas deba abordarse desde unha perspectiva intercultural, aínda que sen renunciar á identidade orixinal de cada un. Polo tanto, as liñas metodolóxicas terán en conta a gran diversidade das realidades de cadaquén, serán *abertas á participación* e promoverán *actitudes tanto críticas e de diálogo*, como *investigadoras e creativas* que permitan abrir vías de relación entre persoas que proceden de contornos cun patrimonio cultural propio, favorecer a integración da información dentro dos seus esquemas cognitivos e promover a ***autoaprendizaxe***.

4.1 CONCRECIONES METODOLÓXICAS

- Partir dos coñecementos previos do alumnado e construír paulatinamente os novos contidos a través de actividades de adquisición, repaso e reforzo.

- Relacionar os contidos curriculares coa vida cotía do alumnado co obxectivo de crear interese e motivación.

- Desenvolver o espírito crítico para fomentar a capacidade de razoamento e as iniciativas persoais.

- Diversificar os instrumentos de avaliación e potenciar o seu carácter formativo.

- Favorecer a reflexión e a intuición para consegir que o alumnado teña inciativa investigadora.

- Potenciar a lectura e a busca de información e tratamento da información como fonte de coñecemento e entretemento

- Fomentar habilidades no alumnado para que sexa capaz de continuar a prendizaxe de forma autónoma.

- Potenciar as metodoloxías activas e participativas, combinando o traballo individual e o cooperativo.

- Facer un uso habitual das TIC.

5. CRITERIOS DE AVALIACIÓN

Os contidos están distribuídos por Niveis e Módulos, seguindo o currículum, Non se contempla o primeiro nivel, porque no presente curso non se imparte.So impartimos o módulo 3 e 4.

A metodoloxía debe insistir na busca de información en diversas fontes, arqueolóxicas, escritas, iconográficas; na comparación e interpretación da información obtida; no uso das TIC para obter esa información; na valoración crítica das interpretacións históricas; na localización no espazo e no tempo dos períodos e acontecementos históricos mediante procedementos diversos, incluída a representación gráfica de secuencias temporais; e na valoración dos vestixios do pasado existentes no contorno do alumnado e do patrimonio inmaterial como manifestación da memoria colectiva.

CRITERIOS DE AVALIACIÓN En cada avaliación utilizaranse os seguintes instrumentos para avaliar:

- **Probas escritas** (**70% da cualificación)** ao remate de cada unha das unidades estudadas que constarán de: definicións de diversos conceptos, realización e/ou comentario de esquemas, preguntas curtas, ilustracións, diapositivas, textos e mapas. Cada pregunta tendrá a puntuación máxima indicada no exame.

- **Material elaborado polo alumnado. TRABALLO NA AULA (20% da cualificación):** elaboración de traballos, individuais ou colectivos, sobre temas propostos, comentarios de textos, comentarios de arte, elaboración de mapas. Realización de fichas biográficas e temáticas de vídeos.

- **Actitude e asistencia(10% de cualificación). A puntuación será a media matemática destos items.**

  - **O comportamento** individual dentro da aula (respecto cara a compañeiros e profesor/a, **a puntualidade**, **corrección** na maneira de expresarse,…)

  - A presentación do **caderno** nunhas condicións mínimas de organización, limpeza, separación de contidos, organización, lexibilidade e composición correctas.

  - A utilización axeitada do **material** de traballo propio, así como o de utilización xeral (libros, cadernos, dicionarios, mapas murais…).

  - A **asistencia a clase.(** É OBLIGATORIA)

A falta de asistencia a un exame só se poderá xustificar mediante documentación oficial (informe médico, etc) para ter dereito facer outro exame coa mesma materia. De non existir o xustificante reglamentario, o exame se cualificará con insuficiente cero.

Copiar nun exame (utilizando calquera medio) suporá a retirada inmediata do exame e a súa cualificación con insuficiente(cero).

A profesora dará ó alumnado as instrucións para realizar cada unha das actividades, pero todas elas, tanto exames como intervencións orais, tanto traballos escritos na libreta como entregados aparte, serán valorados seguindo os seguintes criterios:

- Nunha exposición oral son relevantes a corrección, completade, presentación e autonomía.
- Nunha búsqueda de información en grupo é importante a colaboración e o respecto.
- Para cualificar as actividades tendremos en conta a seguinte **RÚBRICA**

cualificación	**significado**	**Valor da nota**
MM	Moi mal: non foi realizada. Sen criterio	**0%**
M	Mal: satisfai de modo insuficiente**.**	**25%**
R	Regular: actividade foi realizada de modo suficiente	**50%**
B	Bien: realizada de modo notable.	**75%**
MB	Moi ben: modo excelente	**100%**

6.OBXECTIVOS.CONTIDOS,CRITERIOS AVALIACIÓN,ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E COMPETENCIAS CLAVE.

TERCEIRO E CUARTO MODULOS DO AMBITO SOCIAL

Ámbito social. Módulo 3
Bloque 1. Historia

Obxec-tivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen-cias clave
b c d m l	B1.1. A Ilustración e revolución científica. O alcance das novas correntes de pensamento en España e Galicia.	B1.1. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	B1.1.1. Analiza a obra de autores clave do inicio da Idade Contemporánea e a súa influencia a nivel cultural, social, político e económico.	CSC
			B1.1.2. Valora o alcance da Ilustración EdaRevoluciónCientíficadosséculos XVII e XVIII.	CCEC
			B1.1.3. Manifesta unha actitude crítica e de rexeitamento ante as manifestacións culturais que supoñan discriminación de calquera tipo.	CAA
c e f j	B1.2. O século XVIII: as revolucións burguesas e a crise do Antigo Réxime.	B1.2. Comprender o inicio da Idade Contemporánea dende unha perspectiva social, política ,económica.	B1.2.1 Narra sinteticamente os principais feitos das revolucións burguesas do século XVIII, dando explicacións causais e valorando vantaxes e inconvenientes.	CSC CAA CCL
	B1.3. Do Imperio Napoleónico á época da Restauración.	B1.3. Analizar as dificultades da diplomacia europea e o alcance dos conflitos durante época napoleónica.	B1.3.1. Analiza as relación entre reinos europeos que conduciron ás guerras.	CSCCCL
c ef	B1.4. Os Borbóns en España. Da Guerra de Sucesión á Guerra da Independencia. Galicia no século XVIII.	B1.4. Explicar, a través do caso español, os intentos de adaptación do Antigo Réxime e mantemento do poder por parte dos monarcas europeos na época da Ilustración.	B1.4.1. Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	CSC CAA
c e i j	B1.5. A Revolución Industrial.	B1.5. Describir os feitos relevantes da Revolución Industrial, tendo en conta o seu encadeamento causal e o tipo de progreso que implica, e analizar os conseguintes cambios económicos en España e Galicia.	B1.5.1. Analiza a evolución da industrialización en diferentes países de España e diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	CSC CAA CCL
			B1.5.2. Compara o proceso da Revolución Industrial en Inglaterra e noutros países	CSC CMCCT
			B1.5.3. Valora a industrialización en España e Galicia e a súa repercusión política e económica.	CSC CMCCT CAA
			B1.5.4. Detecta e expón de maneira sintética os beneficios e inconvenientes que xerou a Revolución Industrial tendo en conta a situación laboral dos sectores máis desfavorecidos.	CSC CAA

Ámbito social. Módulo 3				
Bloque 1. Historia (cont.)				
Obxec-tivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competen-cias clave**
c f i	B1.6. Revolucións burguesas nos séculos XVIII e XIX: liberalismo . Alcance dos procesos revolucionarios en España e Galicia.	B1.6. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionariosdos séculos XVIII e XIX.	B1.6.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	CSC CAA CCL
			B1.6.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	
c i l m	B1.7Avances científicos tecnolóxicos no século XIX. A arte.	B1.7. Valorar os movementos culturais e os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, consecuencia das revoluciones industriais	B1.7.1. Elabora un eixe cronolóxico cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	CSC CD CAA
			B1.7.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	CSC CCEC
			B1.7.3. Comenta analiticamente diferentes tipos de obras de arte do século XIX.	CSC CCEC CCL
bc di	B1.8. A expansión imperialista. Aconquista do mundo por parte das potencias industrializadas. España e Galicia durante o auxe do colonialismo.	B1.8. Establece xerarquías causais da evolución do imperialismo identificando as potencias e a repartición de poder no mundo no últimocuarto do século XIX e principios do XX.	B1.8.1. Razoa a relación entre o imperialismo, a xeopolítica mundial e asrelación económicas transnacionais.	CSC CAA CCL
			B1.8.2. Establece interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	
c de i	B1.9. O mundo de 1914 a 1918.A Primeira Guerra Mundial. A Revolución Rusa.	B1.9. Explicar os aspectos fundamentais da Gran Guerra e a Revolución Rusa as súas consecuen cias, e as súas interconexións.	B1.9.1. Comprende os aspectos básicos da Primeira Guerra Mundial e a orixe do novo mapa político de Europa.	
			B1.9.2.Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	

Ámbito social. Módulo 3				
Bloque 1. Historia (cont.)				
Obxec-tivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competen-cias clave**
b c e i j	B1.10. A época de Entreguerras: de 1919 a 1939. Os felices anos 20. A crise de 1929. O auxe dos fascismos.	B1.10. Comprender os acontecementos, fitos e procesos máis importantes do período de Entreguerras e analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	B1.10.1. Contrasta diferentes interpretacións de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia acerca dos procesos máis importantes do período de Entreguerras.	CSC CD CAA
			B1.10.2. Contrasta a crise de 1929 con crises posteriores.	CSC CAA CCL CMCCT
			B1.10.3. Valora a loita da muller no movemento sufraxista.	CSC CAA
			B1.10.4. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	CSC CAA CCL
	B1.11. A Segunda Guerra Mundial (1939-1945).	B1.11. Coñecer os principais feitos da Segunda Guerra Mundial e o contexto en que se desenvolveu o Holocausto, así como as súas consecuencias.	B1.11.1. Narra dunha forma fundamentada as causas e consecuencias da Segunda Guerra Mundial a distintos niveis temporais e xeográficos.	CSC CD CAA CCL
			B1.11.2. Interpreta as razón da fin da Segunda Guerra Mundial a nivel europeo e mundial.	CSCCCL CAA
			B1.11.3. Explica as fases do conflito coa axuda de mapas e outras representacións.	CSC CD CAA CCL
			B1.11.4. Elabora un xuízo persoal do Holocausto e as súas consecuencias a partir de información procedente de diversas fontes.	CSC CCEC CD CCL

<table>
<tr><th colspan="5">Ámbito social. Módulo 3</th></tr>
<tr><th colspan="5">Bloque 1. Historia (cont.)</th></tr>
<tr><th>Obxec-tivos</th><th>Contidos</th><th>Criterios de avaliación</th><th>Estándares de aprendizaxe</th><th>Competen-cias clave</th></tr>
<tr><td rowspan="2">bc
d
j</td><td rowspan="2">B1.12. O primeiro terzo do século XX en España e Galicia. II República e Guerra Civil.</td><td rowspan="2">B1.12. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil.</td><td>B1.12.1. Explica as principais reformas durante a II República española e reaccións a elas.</td><td rowspan="2">CSC
CCL
CAA</td></tr>
<tr><td>B1.12.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.</td></tr>
<tr><td></td><td></td><td></td><td></td><td></td></tr>
<tr><th colspan="5">Bloque 2. Economía</th></tr>
<tr><td rowspan="4">a
e
hi
p</td><td rowspan="3">B2.1. Ingresos e gastos. Identificación e control</td><td rowspan="3">B2.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos e controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de adaptación.</td><td>B2.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento.</td><td rowspan="3">CAA
CD
CMCCT</td></tr>
<tr><td>B2.1.2.Utiliza ferramentas informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamentoou plan financeiro personalizado.</td></tr>
<tr><td>B2.1.3. Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.</td></tr>
<tr><td>B2.2. Xestión do orzamento. Obxectivos e prioridades.</td><td>B2.2. Decidir con racionalidade ante as alternativas económicas da vida persoal, e relacionalas co benestar propio e social.</td><td>B2.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.</td><td>CAA
CSIEE</td></tr>
<tr><td rowspan="2">a
c
f i
p</td><td rowspan="2">B2.3. Planificació económico-financeira: necesidades económicas nas etapas da vida.</td><td rowspan="2">B2.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.</td><td>B2.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.</td><td>CAA</td></tr>
<tr><td>B2.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.</td><td>CSC</td></tr>
</table>

Ámbito social. Módulo 3				
Bloque 2. Economía (cont.)				
Obxec-tivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competen-cias clave**
a i j p			B2.4.1. Comprende os termos fundamentais e funcionamento das contas na operativa bancaria.	CCL CMCCT
	B2.4 Aforro e endebedamento. Os plans de pensións.	B2.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.	B2.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	CCL CAA CD
			B2.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os PROCEDEMENTOS de reclamación ante estas.	CAACD
			B2.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	CCLCD CMCCT
	B2.5.Risco e diversificación.	B2.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	B2.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	CAACCL CMCCT
	B2.6. O diñeiro.			
	B2.7.Contratos financeiros: contas e tarxetas de débito e crédito. B2.8. Relacións no mercado financeiro: información e negociación. B2.9. Implicacións dos contratos financeiros. Dereitos e responsabilidades dos/das consumidores/as no mercado financeiro.	- Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro, os contratos financeiros e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade. - Recoñecer tamén o funcionamento dos seguros e a tipoloxía destes.	- Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria. - Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticas. - Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas. - Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias e os elementos e procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	CCL CAA CD CAA CD CCL CD CMCCT CAA CCL CMCCT
a c i p	B2.10. O seguro como medio para a cobertura de riscos. Tipoloxía de seguros.			

Ámbito social. Módulo 4				
Bloque 1. Historia				
Obxec-tivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competen-cias clave**
e g hi	B1.1 A existencia dun mundo bipolar. A Guerra Fría.	B1.1 Analizar as relacións entre o bloque de USA e a URSS para comprender o concepto da "Guerra Fría".	B1.1.1 Interpreta a evolución dos EEUU e da URSS e os seus aliados a partir de fontes literarias e audiovisuais.	CSC CAACCL
			B1.1.2 Utiliza fontes históricas e historiográficas para comprender e explicar conflitos da época da guerra fría.	CSC CAA
bdg hi	B1.2 O proceso de descolonización.	B1.2 Organizar os feitos máis importantes da descolonización de posguerra no s. XX e comprender os límites da descolonización e da independencia nun mundo desigual.	B1.2.1 Describe os feitos relevantes do proceso descolonizador.	CSC CCL
			B1.2.2 Distingue contextos diferentes do mesmo proceso. P. ex.: África subsahariana (anos 50 e 60) e a India.	CSC CAA
	B1.3 A evolución das grande s potencias: URSS e EEUU: sociedade, política, economía e cultura.	B1.3 Contrastar as vantaxes e inconvenientes da evolución económica, política, social e cultural dos grandes bloques políticos do século XX e as consecuencias inmediatas e posteriores.	B1.3.1 Relaciona a organización política coa evolución social, económica e cultural dos dous grandes sistemas socioeconómicos de finais do século XX.	CSCCCL
			B1.3.2 Desenvolve unha actitude crítica ante os diferentes enfoques dun mesmo feito histórico, analizando e contrastando as fontesde información.	CSC CAA
			B1.3.3 Sopesa as consecuencias positivas e os problemas que xeneran as diferentes posturas para tomar decisións políticas e económicas.	CSC CAA CCL
c dg hi n	B1.4 A ditadura de Franco e a transición política de España cara a democracia.	B1.4.1 Analizar a ditadura en España, a súa evolución e consecuencias.	B1.4.1 Coñece o proceso que conduxo da Guerra Civil a Ditadura.	CSC CAA CCL
		B1.4.2 Coñecer os principias feitos que conduciron ao cambio político e social na España despois de 1975, e sopesar distintas interpre- as interpretacións sobre ese proceso.	B1.4.2 Describe a situación d ed relaciónao con contextos similares.	CSC CAA
			B1.4.3 Enxuicia as consecuencias do réxime ditatorial en España no s. XX.	CAA CCL
			B1.4.4 Elabora unha cronoloxía de acontecementos fundamentais d transición española.	CSC CCL
			B1.4.5 Valora os acertos do proceso de	CSC

			democratización en España.	

			B1.4.6 Analiza feitos acontecementos conflitivos na España democrática.	CAA

Ámbito social. Módulo 4

Bloque 1. Historia (cont.)

Obxec-tivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen-cias clave
e g h i	B1.5 O mundo recente entre os séculos XX e XXI. A globalización. A revolución tecnolóxica. Consecuencias.	B1.5 Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a revolución tecnolóxica. Consecuencias.	B1.5.1 Busca na prensa novas sobre algún sector con relacións globalizadas e elabora argumentos a favor e encontra.	CSC CD CCL CAA
a dg h j	B1.6 Distintas formas económicas e sociais do capitalismo no mundo.	B1.6 Interpretar procesos a medio plazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	B1.6.1 Interpreta o renacemento e declive das nacións no novo mapa político europeo da época.	CSC CAA
			B1.6.2 Comprende os pros e contras do estado de benestar.	CSC
a c dg i j	B1.7 O derrubamento dos reximenes soviéticos e as súas consecuencias.	B1.7. Coñecer as causas e consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros reximene s socialistas.	B1.7.1 Analiza os aspectos políticos, económicos e culturais despois dos cambios producidos polo colapso da URSS.	CSC CAA CCL
	B1.8 A constitución da Unión Europea.	B1.8. Describir a evolución da construción da Unión Europea.	B1.8.1 Comprende as causas da constitución da Unión Europea.	CSCCCL
			B1.8.2 Discute sobre a situación actual da Unión Europea e o seu futuro.	CAA CSC CCL

Bloque 2. Iniciación á actividade emprendedora e empresarial

Obxec-tivos	Contidos	Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Competen-cias clave
a	B2.1 Autonomía e autocoñecemento. A iniciativa	B2.1 Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á	B2.1.1 Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	CSIEE CAA

f i p	emprendedora e o/a empresario/a na sociedade.	iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	B2.1.2 Investiga con medios telemáticas as áreas de actividade profesional da súa contorna, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	CD CAA CSIEE

Ámbito social. Módulo 4				
Bloque 2. Iniciación á actividade emprendedora e empresarial (cont.)				
Obxec-tivos	**Contidos**	**Criterios de avaliación**	**Estándares de aprendizaxe**	**Competen-cias clave**
a f i p	B2.2 Intereses, aptitudes e motivacións persoais para a carreira profesional.	B2.2 Tomar decisións sobre o itinerario vital propio comprendendo as posibilidades de emprego, o autoemprego e a carreira profesional en relación coas habilidades persoais e as alternativas de formación e aprendizaxe ao longo da vida.	B2.2.1 Deseña un proxecto de carreira profesional propia relacionando as posibilidades do ámbito coas calidades e as aspiracións persoais e valorando a opción do autoemprego e a necesidade de formación ao longo da vida.	CAA CSIEE
			B2.2.2 Desenvolve habilidades sociais e actúa de acordo con actitudes e valores democráticos.	
			B2.2.3 Fórmase para mellorar o seu benestar individual e contribuír á cohesión social.	
a e f i p	B2.3 Itinerarios formativos e carreiras profesionais. Proceso de procura de emprego en empresas do sector. Autoemprego. Proceso de toma de decisións sobre o itinerario persoal.	B2.3 Actuar como futuro/a traballador/a responsable coñecendo os seus dereitos e deberes como tal, valorando a acción do Estado e da Seguridade Social na protección da persoa empregada, e comprendendo a necesidade de protección dos riscos laborais.	B2.3.1 Identifica as normas e as institucións que interveñen nas relacións entre os/as traballadores/as e as empresas, en relación co funcionamento do mercado de traballo.	CSC CSIEE
a c i p	B2.4 Dereito do traballo. B2.5 Dereitos e deberes derivadosda relación laboral.		B2.3.2 Distingue os dereitos e as obrigas que se derivan das relacións laborais, e compróbaos en contratos de traballo e documentos de negociación colectiva.	CSC CSIEE CMCCT
	B2.6 Contrato de traballo negociación colectiva. B2.7 Seguridade Social. Sistema de protección. Emprego e desemprego.		B2.3.3 Describe as bases do sistema da Seguridade Social e as obrigas dos/das traballadores/as e dos/das empresarios/as dentro deste, así como as prestacións mediante procuras nas web institucionais, valorando a súa acción protectora ante as continxencias cubertas.	CCL CSC CSIEE
	B2.8 Protección do/da traballador/a e beneficios sociais. B2.9 Riscos laborais. Normas. Planificación da protección na empresa.		B2.3.4 Identifica as situacións de risco laboral máis habituais nos sectores de actividade económica máis salientables no ámbito e indica os métodos de prevención legalmente establecidos, así como as técnicas de primeiros auxilios aplicables en caso de accidente ou dano.	CSIEE CAA CMCCT

7. TEMPORALIZACIÓN

Os módulos estarán distribuídos cuatrimestralmente, correspondéndolle dous módulos ao primeiro nivel e os dous restantes ao segundo nivel.

Para obter o título de Educación Secundaria os adultos teñen que cursar dous anos de estudos a non ser que teña algunha convalidación.

No **segundo ano** cursarán o módulo 3 e o módulo 4 sempre que se supere o módulo 3.

O módulo 3 durará dende 24 de setembro ata principios de febreiro.

O módulo 4 durará dende 11 de febreiro ata 21 de xuño. Estes impártese no centro.

7.1. ORIENTACIONS PARA A PROGRAMACIÓN TEMPORAL.

As 3 primeiras sesións dedicaranse a presentación e repaso dos módulos 1 e 2 (prehistoria, historia antiga e medieval).O dous módulos teñen dous bloques, un de historia e outro de economía.

Módulo 3 consta de catro grandes unidades temáticas:

1ª unidade :Ilustración, Século XVIII., Revolucións burguesas…… **10/13 sesións**.

Ilustración: 2 sesións. **Estándares**: B1.1.1/1.1.2/1.1.3

XVIII : Revolucións burguesas: 3 sesións. E: 1.2.1/1.3.1/1.3.2.

Nacionalismo e liberalismo: 1 sesión. E: 1.2.1

Borbons a guerra Independencia: 4 sesións. E: 1.3.1/ 1.4.1

Revolución Industrial: 3 sesións. E: 1.5.1/ 1.5.2/1.5.3/ 1.5.4

2ª unidade: Imperialismo. 1ª Guerra Mundial. Revolución Rusa, Entreguerras, Fascismos.2ª Guerra Mundial,Guerra Civil……… **10/13 sesións**.

Imperialismo: 2 sesións. **E:** 1.7.1/1.7.2/1.7.3/1.8.1

1ª Guerra Mundial. Revolución Rusa: 3 s. E: 1.8.2/ 1.9.1/1.9.2.

Entreguerras/29/fascismo: 1 s. E: 1.10.1/1.10.2/1.10.3

2ª Guerra Mundial: 4 s. E: 1-10.4/1.11.1/1.11.2/1.11.3/1.11.4.

Guerra Civil: 3 s. E: 1.12.1/1.12.2/.

3ª unidade: Planificación económica e financeira. Orzamentos**. 6 sesións**.

Orzamentos: 2s. **E**: 2.1.1/2.1.2/2.1.3/2.2.1

Necesidade,aforro e endeudamento: 4 s. E: 2.3.1/2.3.2/2.4.1/2.4.2/2.4.3/2.4.2

4ª unidade:O diñeiro. Mercado financeiro**.: 6 sesións**.E:2.51/2.61/2.7.1/2.81/2.10.1

MÓDULO 4:

1ª unidade: Guerra Fría. Descolonización. Ditadura de Franco:**10/13 sesións**

Guerra Fría: 3 s. **E**: B1.1.1/1.1.2

Descolonización:2 s. E: 1.2.1/1.2.2

Grandes Potencias: 2s. E 1.3.1/1.3.2/1.3.3

Ditadura de Franco: 4 s. E 1.4.1/1.4.2/1.4.3/1.4.4/1.4.5/1.4.6

2 Unidade: Globalización. Unión Europea.: **10 sesións**.

Mundo actual: 4s. **E**: 1.6.1/1.6.2/1.7.1

Globalización: 4s. E: 1.5.1

Unión Europea: 1.8.1/1.8.2

3ª Unidade: Actividade emprendedora e empresarios**: 8 sesións.**

Iniciativa emprendedora na sociedade: 2s. **E**: 2.1.1/2.1.2

Motivacións para a carreira profesional: 2s. E 2.2.1/2.2.2/2.2.3

Autoemprego: 2s.E 2.3.1/2.3.2/2.3.3

Prácticas do tema: 2s.

4ª unidade: Mercado de traballo. Relaciones laborais. **8 sesións**.

Contratos de traballo, nóminas: 2s E: 2.3.1/ 2.3.3/ 2.3.4

Negociación colectiva.Seguridade Social: 2 s.

Proteción traballadores: 2s

Repaso: 2s

8. CRITERIOS DE AVALIACIÓN, ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE E GRADO MÍNIMO DE CONSECUCIÓN.

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grado mínimo de consecución
B1.1. Coñecer o alcance da Ilustración como novo movemento cultural e social en Europa e en América.	B1.1.1. Analiza a obra de autores clave do inicio da Idade Contemporánea e a súa influencia a nivel cultural, social, político e económico.	100%
	B1.1.2. Valora o alcance da Ilustración e Revolución Científica dos séculos XVII e XVIII.	70%
	B1.1.3. Manifesta unha actitude crítica e de rexeitamento ante as manifestacións culturais que supoñan discriminación de calquera tipo.	60%
B1.2. Comprender o inicio da Idade Contemporánea dende unha perspectiva social, política ,económica.	B1.2.1 Narra sinteticamente os principais feitos das revolucións burguesas do século XVIII, dando explicacións causais e valorando vantaxes e inconvenientes.	80%
B1.3. Analizar as dificultades da diplomacia europea e o alcance dos conflitos durante a época napoleónica.	B1.3.1. Analiza as relación entre reinos europeos que conduciron ás guerras.	70%
B1.4. Explicar, a través do caso español, os intentos de adaptación do Antigo Réxime e mantemento do poder por parte dos monarcas europeos na época da Ilustración.	B1.4.1. Distingue as características de réximes monárquicos autoritarios, parlamentarios e absolutos.	80%
B1.5. Describir os feitos relevantes da Revolución Industrial, tendo en conta o seu encadeamento causal e o tipo de progreso que implica, e analizar os conseguintes cambios económicos en España e Galicia.	B1.5.1. Analiza a evolución da industrialización en diferentes países de España e diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	70%

B1.5. Describir os feitos relevantes da Revolución Industrial, tendo en conta o seu encadeamento causal e o tipo de progreso que implica, e analizar os conseguintes cambios económicos en España e Galicia.	B1.5.1. Analiza a evolución da industrialización en diferentes países de España e diferentes países de Europa, América e Asia, nas súas distintas escalas temporais e xeográficas.	70%
	B1.5.2. Compara o proceso da Revolución Industrial en Inglaterra noutros países	60%
	B1.5.3. Valora a industrialización en España e Galicia e a súa repercusión política e económica.	60%
	B1.5.4. Detecta e expón de maneira sintética os beneficios e inconvenientes que xerou a Revolución Industrial tendo en conta a situación laboral dos sectores máis desfavorecidos.	50%
B1.6. Comprender o alcance e as limitacións dos procesos revolucionarios dos séculos XVIII e XIX.	B1.6.1. Sopesa as razóns dos revolucionarios para actuar como o fixeron.	10%
	B1.6.2. Recoñece, mediante a análise de fontes de diversas épocas, o valor destas non só como información senón tamén como evidencia para os/as historiadores/as.	80%
B1.7. Valorar os movementos culturais e os principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX, consecuencia das revolucións industriais	B1.7.1. Elabora un eixe cronolóxico cos principais avances científicos e tecnolóxicos do século XIX.	50%
	B1.7.2. Compara movementos artísticos europeos e asiáticos.	20%
	B1.7.3. Comenta analiticamente diferentes tipos de obras de arte do século XIX.	100%
B1.8. Establece xerarquías causais da evolución do imperialismo identificando as potencias e a repartición de poder no mundo no últimocuarto do	B1.8.1. Razoa a relación entre o imperialismo, a xeopolítica mundial e as relación económicas transnacionais.	50%
	B1.8.2. Establece interconexións causais entre colonialismo, imperialismo e a Gran Guerra de 1914.	80%

século XIX e principios do XX.		
B1.9. Explicar os aspectos fundamentais da Gran Guerra e a Revolución Rusa as súas consecuencias, e as súas interconexións.	B1.9.1. Comprende os aspectos básicos da Primeira Guerra Mundial e a orixe do novo mapa político de Europa.	90%
	B1.9.2. Contrasta algunhas interpretacións do alcance da Revolución Rusa na súa época e na actualidade.	100%

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grado mínimo de consecución
B1.10. Comprender os acontecementos, fitos e procesos máis importantes do período de Entreguerras e analizar as causas do auxe dos fascismos en Europa.	B1.10.1. Contrasta diferentes interpretacións de fontes históricas e historiográficas de distinta procedencia acerca dos procesos máis importantes do período de Entreguerras.	60%
	B1.10.2. Contrasta a crise de 1929 con crises posteriores.	70%
	B1.10.3. Valora a loita da muller no movemento sufraxista.	70%
	B1.10.4. Explica diversos factores que fixeron posible o auxe do fascismo en Europa.	100%
B1.11. Coñecer os principais feitos da Segunda Guerra Mundial e o contexto en que se	B1.11.1. Narra dunha forma fundamentada as causas e consecuencias da Segunda Guerra Mundial a distintos niveis temporais e xeográficos.	80%
	B1.11.2. Interpreta as razón da fin da Segunda Guerra Mundial a nivel europeo e mundial.	50%

desenvolveu o Holocausto, así como as súas consecuencias.		

B1.11. Coñecer os principais feitos da Segunda Guerra Mundial e o contexto en que se desenvolveu o Holocausto, así como as súas consecuencias.	B1.11.2. Interpreta as razón da fin da Segunda Guerra Mundial a nivel europeo e mundial.	50%
	B1.11.3. Explica as fases do conflito coa axuda de mapas e outras representacións.	30%
	B1.11.4. Elabora un xuízo persoal do Holocausto e as súas consecuencias a partir de información procedente de diversas fontes.	100%
B1.12. Coñecer as tensións que levaron en España á proclamación da II República e ao estoupido da Guerra Civil.	B1.12.1. Explica as principais reformas durante a II República española e reaccións a elas. B1.12.2. Explica as causas da Guerra Civil española no contexto europeo e internacional.	80% 100%
	ECONOMIA	
B2.1. Realizar un orzamento persoal distinguindo entre os tipos de ingresos e gastos e controlar o seu grao de cumprimento e as posibles necesidades de	B2.1.1. Elabora un orzamento ou plan financeiro persoal identificando os ingresos e os gastos integrantes, e realiza o seu seguimento. B2.1.2.Utiliza ferramenta informáticas na preparación e desenvolvemento dun orzamento ou plan financeiro personalizado.	80%

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grado mínimo de consecución
adaptación.	B2.1.3. Manexa gráficos de análise que permiten comparar unha realidade personalizada coas previsións establecidas.	40%
B2.2. Decidir con racionalidade ante as alternativas económicas da vida persoal, e relacionalas co benestar propio e social.	B2.2.1. Comprende as necesidades de planificación e do manexo de asuntos financeiros ao longo da vida. Esa planificación vincúlase á previsión realizada en cada etapa de acordo coas decisións tomadas e a marcha da actividade económica nacional.	80%
B2.3. Expresar unha actitude positiva cara ao aforro, e empregar o aforro como medio para alcanzar diversos obxectivos.	B2.3.1. Recoñece e explica a relevancia do aforro e do control do gasto.	50%
	B2.3.2. Analiza as vantaxes e inconvenientes do endebedamento, valorando o risco e seleccionando a decisión máis axeitada para cada momento.	60%
	B2.4.1. Comprende os termos fundamentais e funcionamento das contas na operativa bancaria.	80%
B2.4. Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade.	B2.4.2. Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticos.	100%
	B2.4.3. Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os PROCEDEMENTOS de reclamación ante estas.	60%
	B2.4.4. Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias, así como os elementos e os procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	90%

B2.5. Coñecer o concepto de seguro e a súa finalidade.	B2.5.1. Identifica, describe e clasifica os tipos de seguros segundo os riscos ou as situacións adversas nas etapas da vida.	70%
- Recoñecer o funcionamento básico do diñeiro, os contratos financeiros e diferenciar os tipos de contas bancarias e de tarxetas emitidas como medios de pagamento, e valorar a oportunidade do seu uso con garantías e responsabilidade. - Recoñecer tamén o funcionamento dos seguros e a tipoloxía destes.	- Comprende os termos fundamentais e describe o funcionamento das contas na operativa bancaria.	80%
	- Valora e comproba a necesidade de interpretar as cláusulas dos contratos bancarios para coñecer os dereitos e as obrigas que se derivan delas, así como a importancia de operar en condicións de seguridade cando se empregan procedementos telemáticas. - Recoñece a capacidade de negociación coas entidades financeiras e analiza os procedementos de reclamación ante estas.	100% 90%
	- Identifica e explica as modalidades de tarxetas bancarias e os elementos e procedementos que garanten a seguridade na súa operativa.	70%

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grado de consecución
B1.1 Analizar as relacións entre o bloque de USA e a URSS para comprender o concepto da "Guerra Fría".	B1.1.1 Interpreta a evolución dos EEUU e da URSS e os seus aliados a partir de fontes literarias e audiovisuais.	70%
	B1.1.2 Utiliza fontes históricas e historiográficas para comprender e explicar conflitos da época da guerra fría.	70%
B1.2 Organizar os feitos máis importantes da descolonización independencia nunmundo desigual.	B1.2.1 Describe os feitos relevantes do procesodescolonizador.	90%
	B1.2.2 Distingue contextos diferentes do mesmo proceso. P. ex.: África subsahariana (anos 50 e 60) e a India.	60%

B1.3 Contrastar as vantaxes e inconvenientes da evolución económica, política, social e cultural dos grandes bloques políticos do século XX e as consecuencias inmediatas e posteriores.	B1.3.1 Relaciona a organización política coa evolución social, económica e cultural dos dous grandes sistemas socioeconómicos de finais do século XX.	80%

B1.3 Contrastar as vantaxes e inconvenientes da evolución económica, política, social e cultural dos grandes bloques políticos do século XX e as consecuencias inmediatas e posteriores.	B1.3.1 Relaciona a organización política coa evolución social, económica e cultural dos dous grandes sistemas socioeconómicos de finais do século XX.	80%
	B1.3.2 Desenvolve unha actitude crítica ante os diferentes enfoques dun mesmo feito histórico, analizando e contrastando as fontes de información.	100%
	B1.3.3 Sopesa as consecuencias positivas e os problemas que xeneran as diferentes posturas para tomar decisións políticas e económicas.	80%
B1.4.1 Analizar a ditadura en España, a súa evolución consecuencias.	B1.4.1 Coñece o proceso que conduxo da Guerra Civil a Ditadura.	90%
	B1.4.2 Describe a situación e relaciónao con contextos similares.	60%
B1.4.2 Coñecer os principias feitos que conduciron ao cambio político e social na España despois de 1975, e sopesar distintas interpre- as interpretacións sobre ese proceso.	B1.4.3 Enxuicia as consecuencias do réxime ditatorial en España no s. XX.	80%
	B1.4.4 Elabora unha cronoloxía de acontecementos fundamentais d transición española.	70%
	B1.4.5 Valora os acertos do proceso de democratización en España.	

Criterios de avaliación	Estándares de aprendizaxe	Grado mínimo de consecución
B1.5 Definir a globalización e identificar algúns dos seus factores. Identificar algúns dos cambios fundamentais que supón a revolución tecnolóxica. Consecuencias.	B1.5.1 Busca na prensa novas sobre algún sector con relacións globalizadas e elabora argumentos a favor e encontra.	60%
B1.6 Interpretar procesos a medio plazo de cambios económicos, sociais e políticos a nivel mundial.	B1.6.1 Interpreta o renacemento e declive das nacións no novo mapa político europeo da época.	40%
	B1.6.2 Comprende os pros e contras do estado de benestar.	80%
B1.7. Coñecer as causas e consecuencias inmediatas do colapso da URSS e outros rexímenes socialistas.	B1.7.1 Analiza os aspectos políticos, económicos e culturais despois dos cambios producidos polo colapso da URSS.	40%
B1.8. Describir a evolución da construción da Unión Europea.	B1.8.1 Comprende as causas da constitución da Unión Europea.	70%
	B1.8.2 Discute sobre a situación actual da Unión Europea e o seu futuro.	80%
B2.1 Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	B2.1.1 Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	60%

B2.1 Describir as calidades persoais e as destrezas asociadas á iniciativa emprendedora, analizando os requisitos de distintos postos de traballo e actividades empresariais.	B2.1.1 Identifica as calidades persoais, as actitudes, as aspiracións e a formación propias das persoas con iniciativa emprendedora, e describe a actividade dos/das empresarios/as e o seu papel na xeración de traballo e benestar social.	60%
	B2.1.2 Investiga con medios telemáticas as áreas de actividade profesional da súa contorna, os tipos de empresa que as desenvolven e os postos de traballo en cada unha, razoando os requisitos para o desempeño profesional en cada un deles.	80%

9.CONTIDOS MÓDULO 3.

- As transformacións políticas no século XIX. Antecedentes: a independencia dos Estados Unidos de América e a Revolución Francesa. Características do modelo liberal. Os movementos nacionalistas en Europa.
- A construción do Estado liberal na España do século XIX. A fin do imperio colonial español. As desamortizacións e a súa importancia en Galicia. As orixes do pensamento nacionalista en Galicia e o primeiro galeguismo.
- As transformacións económicas no século XIX: formación, desenvolvemento e tra sistema capitalista. A renovación das estruturas agrarias. A industrialización en Europa e España. As grandes potencias europeas a finais desta centuria. Galicia: o fracaso das industrias téxtil e siderúrxica; o inicio da industria conserveira.
- As transformacións sociais no século XIX: da sociedade estamental á sociedade de clases. A nova sociedade: a burguesía e os obreiros industriais. O movemento obreiro: as ideoloxías anticapitalistas. As novas formas de vida na sociedade industrial.

- Avance democrático liberal en Europa a finais do século XIX: a loita polo sufraxio universal e os dereitos sociais. A exclusión das mulleres dos avances sociais e políticos: o sufraxismo e o dereito á educación.
- As artes plásticas a finais do Antigo Réxime e a súa evolución no século XIX ao compás dos cambios sociais e políticos. A relación entre a arte e as ideas políticas: Romanticismo e Nacionalismo.
- Identificación da multiplicidade causal nos acontecementos históricos.
- Valoración do papel de mulleres e homes anónimos, ata agora silenciados, recoñecéndolles o protagonismo histórico que lles corresponde na loita contra a desigualdade e a falta de liberdade.
- Identificación dos factores que interveñen nos procesos de cambio histórico, considerando as súas interrelacións. Diferenciación de causas e consecuencias nestes cambios.
- Obtención e selección de información de fontes escritas, especialmente a través das TIC, diferenciando os feitos das opinións. Contraste de informacións contraditorias referidas a un mesmo feito histórico.
- Recoñecemento e valoración da situación de democracia e benestar económico actual nas sociedades occidentais como froito da loita e do esforzo colectivo das xeracións pasadas e da actual.
- Os orzamentos ou planes financeiros.
- Coñecer os contratos bancarios.
- Identificar tarxetas de crédito.
- Clasificar os seguros.

.

10. CONTIDOS MÓDULO 4.

- Grandes cambios e conflitos na primeira metade do século XX. Imperialismo, guerra e revolución. A depresión de 1929 e o auxe dos fascismos. A revolución soviética.
- Transformacións na España do século XX: crise do Estado liberal; a II República; guerra civil e represión en Galicia; franquismo. As reivindicacións periféricas: o nacionalismo galego.
- A orde política e económica mundial na segunda metade do século XX: bloques de poder e modelos socioeconómicos. A Guerra Fría. Os procesos de descolonización e o terceiro mundo. O neocolonialismo. O papel da ONU e doutros organismos internacionais.
- A desaparición da URSS e a nova orde mundial, globalización e novos centros de poder xeopolítico. Focos de tensión e perspectivas no mundo actual.
- Identificación das principias institucións e dos conceptos fundamentais que definen un sistema democrático. Os sistemas de votación democrática.
- Arte e cultura na época contemporánea. Presenza e influencia da imaxe no noso tempo. Análise e interpretación de obras significativas da arquitectura, das artes plásticas e da música.
- Os graves problemas existentes na actualidade. A promoción da paz.
- Organismos e institucións non gobernamentais (asociacións, ONG, etc.) que perseguen a mellora das situacións de desigualdade e desequilibrios sociais. A participación non institucionalizada e a participación política institucionalizada.
- Calidades do emprendedor.
- Sistema da Seguridade Social

11. INSTRUMENTOS DE AVALIACIÓN PARA OS ESTÁNDARES DE APRENDIZAXE.

Tres serán os instrumentos básicos de avaliación dos estándares de aprendizaxe:

- ANÁLISE DA PRODUCCIÓN DOS ALUMNOS: P.A. OBSERVACIÓN DIRECTA NA AULA.
- PROBAS OBXETIVAS.
- EXPOSICIÓNS ORAIS.

-Lectura, análise, estudo e comentarios de documentos e mapas históricos.

-Análise de liñas do tempo.

-Comentario e contextualización de obras de arte.

-Elaboración de táboas comparativas.

-Elaboración, comentario e interpretación de mapas conceptuais.

-Elaboración de resumes e sínteses.

-Análise de símbolos revolucionarios.

-Definir e utilizar correctamente o vocabulario propio do tema: liberalismo, constitución, Ilustrados, Ilustración, Enciclopedia Francesa, Constitución de 1812, Trienio Liberal, pronunciamentos, Declaración dos Dereitos do Home, , Carta Outorgada, Revolución Francesa, guillotina, Terror, casacas vermellas, Antigo Réxime, Imperio, Congreso de Viena, Guerra de Independencia Española, Monarquía, República, Restauración, Rexurdimento, 1898, Unificación, nacionalismo, estado liberal, absolutismo, cacique, foros, galeguismo, movemento obreiro, barroco, neoclasicismo, romanticismo, realismo, impresionismo…

-Enumerar as causas e consecuencias da Guerra de Independencia Americana.

-Enumerar as causas, características e consecuencias da Revolución Francesa.

-Identificar os principais personaxes da época estudada e indicar por que pasaron á Historia: Luís XVI, María Antonieta, Carlos IV, Godoy, Fernando VII, Goya, Napoleón, Sabela II, Riego, Pai Sarmiento, Cornide, Pai Feijoo, Rosalía de Castro, Añón…

-Indicar as causas e consecuencias da fin do Antigo Réxime.

-Explicar as diferenzas entre a Idade Moderna e a Idade Contemporánea.

-Enumerar as características da Idade Contemporánea.

-Enumerar os feitos máis importantes que sucederon na Idade Contemporánea.

- Comparar as causas da 1ª e 2ª Guerras Mundiais.

- Identificar as causas dos principais acontecementos do século XX.

- Entender a situación política, social,económica que orixino a Guerra Fría.

- Identificar as calidades do emprendedor.

- Describir o sistema da Seguridade Social.

- Analizar o Sistema de Benestar.

12. MATERIAIS E RECURSOS DIDÁCTICOS

Utilizaranse os materiais elaborados pola Consellería de Educación da Xunta de Galicia e publicados na súa páxina web

(http://www.edu.xunta.es/web/node/959) que serán completados e/ou sustituídos parcialmente com materiais elaborados e/ou seleccionados pola profesora a partir dos libros de texto da ESO (especialmente dos utilizados no centro: Fisterra de Vicens Vives, Obradoiro-Santillana, Consorcio Editorial Galego) e doutros materiais.

O Departamento de historia considera moi importante a utilización de prensa e o IES dispón dunha completa biblioteca, que conta con varios periódicos diarios e semanais; cunha amplía colección de domentais e numerosas películas.

Procurarase fomentar no alumnado a autonomía no traballo persoal capacitándoos no uso de diversas fontes de información e fomentando o uso da biblioteca do centro: enciclopedias, atlas históricos e xeográficos, dicionarios, prensa impresa e dixital, revistas especializadas, internet: ; etc... para o cal utilizaremos a páxina web do centro como medio de transmisión de información -colgando nela enlaces e/ou materiais de reforzo e ampliación-). Algunhas das páxinas utilizadas serán:

http://www.edu.xunta.es/centros/iespoetaanon/node/99

http://es.wikipedia.org/wiki/Wikipedia

http://gl.wikipedia.org/wiki/Portada

www.google.com,

www.astromía.com,

www.guiacampsa.com,

http://www.xtec.cat/~ealonso/flash/mapasflashga.htm,

http://servergis.cesga.es/website/terragis/mundo.html

http://googleearthonline.blogspot.com,
http://www.historiacontemporanea.es/

http://www.isftic.mepsyd.es/w3/eos/MaterialesEducativos/mem2006/aprender_estudiar/index2.html

http://www.historiasiglo20.org/

Procurarase a utilización de materiais audiovisuais tanto nas clases (visualización e comentario de documentais –National Geographic, Como y por que, Nova Historia de España da editorial Planeta, Historia da Humanidade editada pola UNESCO e Planeta, Canal Historia, youtube...) como no seu tempo libre recomendando o visionado de películas relacionadas cos temas tratados nas aulas: El rey pasmado, Master and Commander, Indochina, Good by Lenin, Acorazado Potenkim, A lingua das bolboretas, O lapis do carpinteiro, Las uvas de la ira, Doutor Zhivago, sufraxistas,el piano…..

Como todas as aulas contan con pizarra dixital, utilizaranse todos os medios tecnolóxicos que fan posibles a creación de materiais didácticos. Estas ferramentas permiten ao profesor a utilización e uso de blogues educativos e a publicación e creación de contidos e información complementaria ao material didáctico.

13. CUALIFICACIÓN E PROMOCIÓN.

Promocionarán a materia todos aqueles alumnos que acaden alúmenos un 5 na cualificación final ordinaria

Os alumnos de cada un dos módulos terán varios exames da materia segundo se vaia explicando esta, unha vez superadas estas probas xa non terán que facer máis exames**. As notas dos exames será dun 70% da nota(media matemáticas dos dous exames).**

Os alumnos que non superen as probas parciais de materia terán que presentarse a un exame final e global ao rematar o módulo. Os alumnos que non asistan a clase ou que perdan este dereito polas súas faltas sen xustificar

tamén terán que realizar esa proba. As datas das probas serán marcadas pola xefatura de estudos.

Na cualificación se terá en conta os exames anteriormente nomeados e tamén os seguintes aspectos: (Analizados anteriormente). **30% restante da nota será a media matemática dos seguintes items.**

-Pequenos traballos feitos de forma individual ou en grupo.

-Exercicios individuais sobre a materia: elaboración de gráficos, mapas, comentarios de texto, etc.

-O caderno de apuntes e exercicios da materia presentación, elaboración dos contidos etc.

-Busca de información tanto impresa como dixital.

-Comentarios ou exames sobre lecturas proporcionadas pola profesor

Asemade promocionarán en setembro todos aqueles que consigan unha nota mínima de 5 puntos na proba da convocatoria extraordinaria, atendendo aos criterios específicos que se detallan no apartado dedicado ao respecto

14. Proba extraordinaria de setembro

Todo o alumnado que nunha avaliación obteña unha nota inferior a 5 deberá facer unha proba escrita sobre tódolos contidos traballados nesa avaliación. Considérase que terá superada a avaliación se na proba de recuperación obtén unha cualificación mínima de 5 puntos.

Aquel alumnado que suspenda a materia na convocatoria de xuño terá que presentarse á proba extraordinaria de setembro .

Os exames extraordinarios de setembro seguiran os mesmos criterios que os anteriores. **O 100% da nota será so do exame**. Non terase en conta outros

aspectos como caderno, actitude.... Como no resto dos exames, cada pregunta tendrá especificada a súa nota, para evitar discrepancias.

15. Indicadores de avaliación do proceso de ensino

Teremos en conta unha serie de indicadores de logros xénericos ao estudo da historia:

- Ordena acontecementos cronoloxicamente e sitúaos nunha liña do tempo.
- Coñece o significado de termos históricos e artísticos e emprégaos axeitadamente.
- Analiza textos e interpreta esquemas relacionados con aspectos propios de cada período histórico.
- Comprende as causas e as consecuencias dos feitos históricos.
- Explica por escrito as etapas dun feito histórico concreto.
- Explicar as características de cada tempo histórico e certos acontecementos que determinaron cambios fundamentais no rumbo da historia, diferenciando períodos que facilitan o seu estudo e a súa interpretación.
- Identifica e describe fontes escritas e non escritas, explicando a necesidade de fontes para escribir a historia.
- Busca información, identifica e explica os resultados obtidos na súa investigación.
- Identifica e describe as fontes históricas que utilizan os historiadores, como bibliotecas, arquivos, etc.

16 .Medidas de atención á diversidade

Terase en conta o tratamento da diversidade do alumnado con respecto ós diferentes ritmos de aprendizaxe, polo que orientarase a intervención en

función desta variedade. Daquela, empregaranse recursos básicos para desenvolver distintas estratexias de ensino para facilitar as aprendizaxes do alumnado en función das súas necesidades concretas. Isto esixe un tratamento en diferentes niveis de profundidade dos contidos, tendo en conta que o texto expositivo e as actividades de síntese desenvolverán os contidos básicos da

Ademais elaboraranse actividades que terán distintos niveis de dificultade e incluiranse **actividades de reforzo e de ampliación** para cada un dos temas que conforman o libro de cada alumno/a.

17. Elementos transversais

Faremos un resume global, e en conxunto dos temas transversais e a súa presenza e tratamento na programación da ESA.

1) COMPRENSIÓN LECTORA:

Fundamentalmente proporase en cada unidade didáctica a lectura dun texto relacionado cos contidos a traballar. Asemade nalgúns casos pedirase a elaboración de redaccións sobre algún dos aspectos tratados no tema.

A lectura dos textos será individual, pero tamén en grupo. Ao remate da mesma proporase a realización de debates coa finalidade de avaliar a comprensión do texto.

2) EXPRESIÓN ORAL E ESCRITA:

En relación co aspecto anterior e complementándoo, proporase a redacción de textos e a exposición oral de traballos sobre eses textos ou outros distintos. En todo caso cada un

deles relacionado coa materia explicada.

3) COMUNICACIÓN AUDIOVISUAL:

Xunto coas novas tecnoloxías e un aspecto moi importante no traballo na clase. Aproveitando os fondos do instituto (departamento e biblioteca). .

TRATAMENTO DAS TIC:

Van ser un aspecto moi importante desde o punto de vista metodolóxico porque supoñen unha ferramenta moi importante, non só para a procura de información ou para a adquisición de materiais audiovisuais existente na Rede, senón tamén para a elaboración de traballos, presentación, gráficas mediante o uso das novas tecnoloxías. Así permitirase ao alumnado o coñecemento de programas informáticos útiles para traballar cos materiais de xeografía e historia.

5. **EMPRENDEMENTO**:

Con este tema transversal o que se busca é conseguir que o alumnado se mostre interesado por aquelas actividades que poñan de manifesto a súa capacidade creativa e innovadora á hora de levar a cabo proxectos emprendedores en relación non só coa xeografía senón tamén coa historia.

6. **EDUCACIÓN CÍVICA E CONSTITUCIONAL**:

O estudo da xeografía e da historia permite achegarse ao coñecemento doutras culturas distintas, xa no tempo, xa no espazo, polo que o alumnado aprende normas cívicas, de comportamento sobre todo o respecto pola cultura diferente da propia e polos dereitos dos demais. Así pois é un valor importante a transmitir a través do coñecemento xeográfico e histórico, que en ningún caso pode quedar de lado.

Tres temas serán tratados ao longo do curso de maneira esencial :

1. **A violencia de Xenero,** moi relacionada coa nosa materia, evoluación histórica do tema, e da muller.
2. **OUTES, polo cambio climático.**

3. **A emigración**, como tema básico en Galicia.

18. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DO PLAN LECTOR.

Desde o ámbito de sociedade contribúese ao desenvolvemento do Plan Lector do Centro coas seguintes actividades:

-Lectura en voz alta por parte dalgún alumno/a daquela materia a explicar.

-Lectura e traballo con textos complementarios da materia a explicar: textos sobre vida cotiá, discursos políticos, entrevistas a personaxes. biografías, etc.

-Lectura dun libro, artigo, etc. relacionado coa materia do módulo que será obrigatoria para todo o alumnado e puntuará.

19. CONTRIBUCIÓN AO DESENVOLVEMENTO DAS TICs.

-O uso de fontes documentais escritas, gráficas e audiovisuais.

-O uso das tecnoloxías da información como fonte de información escrita, icónica e musical.

-O uso da linguaxe cartográfica.

-O uso de programas informáticos adecuados para expresar a información obtida mediante informes, presentacións, etc..

-O uso das TIC como instrumento de comunicación e intercambio de información.

-Proxección de películas e documentais relacionados coa materia do módulo.

-Exposición de traballos por parte do alumnado apoiada en soporte audiovisual e dixital.

20. ACTIVIDADES COMPLEMENTARIAS E EXTRAESCOLARES DO DEPARTAMENTO.

As actividades planificadas para este curso, sempre que sexa posible a súa realización neste nivel educativo na materia de Xeografía e Historia son as seguintes:

1 Participación en actividades da semana cultural relacionadas co arte e a historia. Neste curso todolo departamento traballa moi activamente no tema central: OUTES POR UN FUTURO SOSTIBLE onde analizanse lecturas con un exe comun: medio ambiente, clima, cambio climático……
2 -Colaboración coa Biblioteca nas exposicións permanentes e temporais que fanse realizar coa temática de ARTE.
3 O Departamento non organiza salidas ao exterior polo horario dos alumnos, todos traballan e chegan ao instituto moi xustos. Mais asistiremos, no posible a las exposicions, charlas... que organice o Concello.

Todo o departamento traballa activamente nos clubs de lectura do IES. Asistendo as reunions, facendo fichas de contido, analizando as películas ...

21. Mecanismos de revisión, avaliación e modificación da pda

Ao igual que nas restantes materias que son responsabilidae deste departamento o seguimento, avaliación e, se é o caso, modificación desta programación, farase nas reunións conxuntas de tódolos membros do departamento. Estas reunións teñen unha periodicidade mensual, polo que fundamentalmente nas que se celebren a comezos de trimestre, ademais de valorar os resultados académicos do alumnado, observarase o cumprimento dos contidos e demais aspectos programados, para se fose necesario proceder as modificacións requiridas.

Xa que logo, a revisión da programación didáctica é un proceso de seguimento continuo, co fin de permitir calquera modificación sen ter que esperar ao final de curso. Está claro que calquera modificación será logo comunicada ao alumnado para que teñan coñecemento dela.

Con todo, ao remate do curso o departamento fará unha avaliación final da programación que pasará a estar recollida na memoria final.

RÚBRICA DE AUTOREVISIÓN

1.Adecuación das unidades ao currículo	1	2	3	4
2.Adecuación da temporalización dos temas.				
3.Mantívose a temporalización prevista.				
4.Adecuación dos estándares para os temas.				
5.Fixación dunha estratexia metodolóxica común ao departamento.				
6.Adecuación da secuencia de traballo na aula.				
7.Adecuación dos materiais didácticos utilizados.				
8. Adecuación do libro de texto.				
9.Adecuación das probas de avaliación.				
10.Adecuación das pautas xerais para a avaliación continua.				
11.Adecuación dos criterios para a recuperación dun exames.				
12.Adecuación dos exames				
13.Adecuación dos programas de apoio, recuperación..				

14.Actividades complementarias.				
15.Adecuación da información aos alumnos e pais dos criterios de avaliación,…..				

IES. POETA AÑÓN.

DEPARTAMENTO DE XEOGRAFIA E HISTORIA.

2019-2020.